

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Varsinais-Suomen hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta ja esittää kohteliaimmin lausuntonaan seuraavat huomiot:

Tehtävä- ja asiakasmaksumuutosten huomioon ottaminen

Nyt esitetään lisättäväksi asiakasmaksumuutoksien vaikutus valtionrahoitukseen. Asiaksmaksujen korotus on lähtökohtaisesti perusteltu ehdotus. Asiaksmaksumuutosten osalta tulee kuitenkin huomioida, ettei kyse koskaan ole ns. varmasta tulosta ja siten muutosten huomioiminen yleiskatteisessa rahoituksessa ennakoivasti on haasteellista ja edellyttää laajaa arviointia. Muutosten taloudellisten vaikutusten etukäteisarviointi on monimutkaista ja niistä muodostuu helposti ylimitoitettuja. Asiaksmaksuista saatavien lisätulojen arvioiminen yhtä aikaa mm. sosiaaliturvaan tehtävien muutosten kanssa sisältää riskejä. Hyvinvointialueiden tulee asiaksmaksuja määritessään huomioida asiakkaan maksukyky. Muutosten painottaminen taas erikoissairaanhoidon tasamaksuihin nostaa väistämättä maksukaton piiriin kuuluvien asiakkaiden määrää. Se lisää myös hyvinvointialueiden hallinnollista työtä, kasvattaa epävarmojen asiakasmaksusaatavien määrää ja luottotappioita tulevina vuosina.

Asiaksmaksujen indeksitarkistukset tulisi tehdä vuosittain.

Toteutuneiden kustannusten huomioon ottaminen

Lakiluonnoksessa esitetään myös, että yksittäisille alueille myönnettävä lisärahoitus jätettäisiin huomioimatta koko maan tasolla tehtävässä jälkikäteistarkistuksessa. Tätä muutosta voidaan pitää julkisen talouden kannalta hyvinvointialueiden rahoitustarvetta hillitsevänä tekijänä ja perusteltuna.

Lähtökohtaisesti on hyvä asia, että hyvinvointialueiden rahoitusmalli kannustaisi alueita vastuulliseen taloudenpitoon ja tuottavuuden kehittämiseen. Rahoitusmallin monimuotoisuus ja lukemattomat määräytymiskelijät yhdistettynä siihen, että lakiin sisältyvän siirtymäajan jälkeenkin vain 40 % alueista saavuttaa rahoituksen laskennallisen mallin, osoittaa rahoitusmallin kehittämistarpeita kokonaisuutena. Rahoitusmallin tarkastelussa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kaikki hyvinvointialueet saavuttaisivat laskennallisen rahoituksen mukaisen lopputuloksen mahdollisimman nopeasti, jotta alueiden yhdenvertaisuus palvelujen järjestämisen suhteen toteutuu ja alueilla olisi samankaltaiset vaatimukset hyvinvointialueiden tehtävien ja niihin käytettävissä olevan rahoituksen suhteen.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue kiinnittää huomiota myös siihen, että esityksen todelliset kannustimet kustannusten hillintään alueilla ovat heikot, koska jälkikäteistarkistus tehdään koko maan tasolla, ei aluekohtaisesti. Omavastuun lisääminen ei tarkoita, että alueen oman toiminnan tehostamisella saadut säästöt realisoituisivat alueen jälkikäteistarkistuksessa vastaavalla tavalla, koska aluekohtainen rahoitus allokoidaan edelleen laskennallisin perustein.

Pelastustoimen riskikerroin

Nyt esitetään täsmennettäväksi ainoastaan käytettävää väestörakennetilaston ajankohtaa. Riskikertoimien muodostumisen tietopohjaa ja määräytymistä tulisi myös kehittää. Pelastustoimen riskikertoimien

laskennassa tulisi ottaa laajemmin huomioon palvelutarpeeseen vaikuttavia tietoja. Lisäksi tulisi tarkentaa, mitkä osat riskikohteesta vaikuttavat riskiraudun arvoa nostavasti. Nykyinen riskikertoimen mukainen rahoitusmalli ei myöskään huomioi kausi- ja aikasidonnaisia väestönkeskittymiä, joilla voi olla vaikutus pelastuspalvelujen kysyntään.

Muilta osin hallituksen esitykseen ei ole huomautettavaa.

Turussa 7.10.2024

Arja Pesonen

talousjohtaja